

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Kemi og Fødevarekvalitet/GUH

Sagsnr.: 2013-29-221-01725/Dep sagsnr: 20417

Den 18. april 2013

FVM 139

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag II og III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for pesticiderne acequinocyl, bixafen, diazinon, difenoconazol, etoxazol, fenhexamid, fludioxonil, isopyrazam, lambda-cyhalothrin, profenofos og prothioconazol (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Forslaget omhandler ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier i bilag II og III til pesticidrammeforordning nr. 396/2005 for 11 aktivstoffer i en række afgrøder. Forslaget indebærer ændringer af eksisterende maksimalgrænseværdier på baggrund af nye anvendelser i EU eller importtolerancer for stofferne acequinocyl, bixafen, difenoconazol, etoxazol, fenhexamid, fludioxonil, isopyrazam, lambda-cyhalothrin og prothioconazol på visse afgrøder samt implementering af Codex Alimentarius' grænseværdier for stoffet profenofos. For stoffet diazinon ændres maksimalgrænseværdien til det oprindelige højere niveau, fordi den ved en fejl er blevet sat ned ved en tidligere ændring. Der er gennemført risikovurderinger for de anførte stoffer. De ændrede maksimalgrænseværdier – bortset fra maksimalgrænseværdien for profenofos i peberfrugter – vurderes på baggrund heraf at være sundhedsmæssigt acceptable. Den eksisterende Codex Alimentarius-grænseværdi for profenofos i chili-peber, dvs. ikke alle peberfrugter, vurderes at være sundhedsmæssigt acceptabel. DTU har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter. En vedtagelse af forslaget – bortset fra maksimalgrænseværdien for profenofos i peberfrugter – vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen kan støtte forslaget, idet der dog lægges afgørende vægt på, at den foreslåede grænseværdi for profenofos i EU-reglerne ikke vil gælde for hele gruppen af peberfrugter, men kun for chilipeber. Det skal bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komité-sager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag II og III til forordning nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14, stk. 1, litra a i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 22.-23. april 2013.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med optagelse eller ikke-optagelse på EU's positivliste til anvendelse af pesticider (forordning 1107/2009). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdigevaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering, og der fastlægges på den baggrund specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrøde-pesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden.

En maksimalgrænseværdi kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- udvidet anvendelse af et allerede godkendt pesticid til andre afgrøder.
- anden anvendelse af et pesticid, for eksempel i en medlemsstat hvor der for en effektiv bekæmpelse påkræves en øget behandling, der medfører en øget rest i afgrøden.
- ansøgninger om importtolerancer fra tredjelande for produkter, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi.
- implementering af Codex Alimentarius (FAO/WHO) grænseværdier i EU.
- nye oplysninger om for eksempel toksikologi.
- planlagt revurdering af pesticidet.
- andre særlige forhold (for eksempel at stoffet forekommer som miljøforurening).
- tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af alle forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

Kommissionens forslag

Kommissionen foreslår på baggrund af videnskabelige risikovurderinger fra Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA), at bilag II og III ændres med hensyn til maksimalgrænseværdier (MRL) for stofferne acequinocyl, bixafen, diazinon, difenoconazol, etoxazol, fenhexamid, fludioxonil, isopyrazam, lambda-cyhalothrin, profenofos og prothioconazol.

Nedenfor er angivet hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra den analytiske detektionsgrænse (ny maksimalgrænseværdi), og hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra en værdi højere end den analytiske detektionsgrænse (maksimalgrænseværdien sættes op).

Forslaget anfører følgende:

For stofferne acequinocyl, bixafen, difenoconazol, etoxazol, fenhexamid, fludioxonil, isopyrazam, lambda-cyhalothrin og prothioconazol foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som konsekvens af ansøgninger om nye anvendelser af pesticiderne på en række afgrøder i EU eller ansøgninger om importtolerancer.

For stoffet profenofos foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som et led i implementering af Codex Alimentarius-grænseværdier. Codex Alimentarius har fastsat en grænseværdi for profenofos i chilipeber, men ikke for hele gruppen af peberfrugter. Kommissionens forslag indebærer, at der fastsættes en maksimalgrænseværdi for hele gruppen af peberfrugter inklu-

siv chilipeber, fordi der i pesticidrammeforordningen ikke er en selvstændig kategori for chili-frugter.

For stoffet diazinon er maksimalgrænseværdien tidligere ved en fejl blevet sat ned. Med Kommissionens forslag rettes denne fejl ved, at maksimalgrænseværdien igen sættes til den værdi, der var gældende, før maksimalgrænseværdien fejlagtigt blev sat ned.

Grænseværdier som følge af nye anvendelser i EU eller importtolerancer:

- For acequinocyl sættes ny maksimalgrænseværdi for agurk.
- For bixafen sættes ny maksimalgrænseværdi for hørfrø, valmuefrø, rapsfrø og sennepsfrø.
- For difenoconazol sættes ny maksimalgrænseværdi for radiser, løg, hvidløg, skalotteløg, melon, græskar, vandmelon, julesalat og ris.
- For difenoconazol sættes maksimalgrænseværdien op for kvæde, rødbeder, gulerødder, peberrod, jordskokker, pastinak, persillerod, havrerod, forårsløg, artiskok, cikorierødder og papaja.
- For etoxazol sættes ny maksimalgrænseværdi for kirsebær, blommer og bananer.
- For fenhexamid sættes maksimalgrænseværdien op for ribs, solbær og bønner med bælg.
- For fludioxonil sættes ny maksimalgrænseværdi for melon, græskar, vandmeloner og radiser.
- For isopyrazam sættes ny maksimalgrænseværdi for kernefrugter, fersken, hørfrø, valmuefrø, rapsfrø og sennepsfrø.
- For lambda-cyhalothrin sættes ny maksimalgrænseværdi for stikkelsbær-kiwi og kaki.
- For prothioconazol sættes maksimalgrænseværdien op for hørfrø, valmuefrø, rapsfrø og sennepsfrø.

Grænseværdier som følge af implementering af Codex Alimentarius grænseværdier:

- For profenofos sættes ny maksimalgrænseværdi for peberfrugt.

Rettelse af tidligere fejl

- For diazinon sættes maksimalgrænseværdien op for ananas.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftskomiteéproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark. I henhold til pesticidrammeforordningens artikel 34 fastsætter medlemsstaterne sanktioner for overtrædelse af forordningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsmæssige konsekvenser.

Forslaget er udarbejdet på basis af videnskabelige vurderinger fra Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), som har vurderet, at de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier er sundhedsmæssigt acceptable for forbrugerne. For stoffet profenofos tager denne vurdering dog udgangspunkt i en maksimalgrænseværdi for chilipeber – og ikke for hele gruppen af peberfrugter.

For stoffet profenofos er der fastsat en Codex Alimentarius-grænseværdi i chilipeber. Denne vil med Kommissionens forslag blive implementeret som en maksimalgrænseværdi for hele gruppen af peberfrugter inklusiv chilipeber, fordi der i pesticidrammeforordningen ikke er en selvstændig kategori for chilifrugter. Da indtaget af peberfrugter er større end indtaget af chilipeber, kan den sundhedsmæssige vurdering for chilipeber ikke umiddelbart overføres til peberfrugter. Fødevarestyrelsen er i dialog med Kommissionen om denne problemstilling. Kommissionen vil søge at løse problemet ved at knytte en fodnote til maksimalgrænseværdien for profenofos i peberfrugter, således at det fremgår, at værdien kun gælder for chilifrugter, mens der for øvrige peberfrugter gælder en maksimalgrænseværdi på detektionsgrænseniveau.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget og vurderer, at der ikke vil være sundhedsmæssige problemer som følge af de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier. For stoffet profenofos tager denne vurdering dog udgangspunkt i en maksimalgrænseværdi for chilipeber – og ikke for hele gruppen af peberfrugter.

DTU Fødevareinstituttet bemærker, at Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) ikke har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, idet der endnu ikke foreligger en harmoniseret metode til dette. Der forskes internationalt og på DTU Fødevareinstituttet i kombinationseffekter, og der eksisterer et betydeligt vidensgrundlag, når det gælder kombinationseffekter for pesticidrester. Der findes imidlertid ikke på nuværende tidspunkt en systematisk harmoniseret metode til at vurdere eventuelle kombinationseffekter af grupper af pesticider. Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode. Der arbejdes i Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), med dansk deltagelse, målrettet på at udvikle en sådan metode til risikovurdering af kombinationseffekter for pesticidrester.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter i forbindelse med fastsættelse af maksimalgrænseværdier har DTU Fødevareinstituttet - på grundlag af den nuværende viden om kombinationseffekter og indtag af pesticidrester hos den danske befolk-

ning - foretaget en foreløbig vurdering af risikoen for indtaget af pesticider, hvor der tages højde for kombinationseffekter. På baggrund heraf vurderes de foreslåede maksimalgrænseværdier ikke at give anledning til sundhedsmæssig bekymring.

Fødevarestyrelsen finder på baggrund af vurderingerne fra Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) og DTU Fødevareinstituttet, at de foreslåede ændringer af maksimalgrænseværdier – bortset fra maksimalgrænseværdien for profenofos i peberfrugter – vil medføre en tilstand på fødevareområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund – bortset fra maksimalgrænseværdien for profenofos i peberfrugter – at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Advokatrådet har ingen bemærkninger.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Alle pesticider, der anvendes i EU, skal gennem en grundig sundhedsmæssig vurdering, som fører til fastsættelse af en maksimalgrænseværdi for restindholdet i fødevarerne (bilag II og III), eller som fører til den beslutning, at det ikke er nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier (optagelse på bilag IV). Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er derfor vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II, III og IV.

For alle stofferne – bortset fra maksimalgrænseværdien for profenofos i peberfrugter – er det vurderingen, at de foreslåede ændringer vil medføre en tilstand på fødevareområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen kan støtte forslaget, idet man dog lægger dog afgørende vægt på, at den eksisterende Codex Alimentarius-grænseværdi for profenofos i chili-peber ikke implementeres i EU-reglerne for hele gruppen af peberfrugter, men kun for chilipeber.

Det skal bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.